

Staben

SOCIALTJÄNSTFÖRVALTNINGEN

Handläggare: Tina Heinsoo
Tfn: 08-508 25 602

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2007-01-10

SOCIALTJÄNSTNÄMNDEN
070215
DNR105-0010/2007

Till
Socialtjänstnämnden

Anmälan av Miltonprojektet "Kartläggning av behov inom socialpsykiatri för döva inom Stockholms stad
(1 bilaga)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden godkänner anmälan av rapporten
2. Socialtjänstnämnden hemställer hos kommunstyrelsen om att tillskriva Kommunförbundet Stockholms län, KSL, att vidare undersöka förutsättningar för länsövergripande verksamhet för målgruppen.
3. Socialtjänstförvaltningen ges i uppdrag att i samråd med stadsdelsförvaltningarna utarbeta förslag till utveckling av verksamheter för målgruppen i utifrån kartläggningen och i enlighet med detta tjänsteutlåtande.

Dag Helin

Fredrik Jurdell

Sammanfattning

I ett projekt med stöd av sk Miltonmedel har gjorts en kartläggning av behov inom socialpsykiatri för döva i Stockholms län. Projektet har varit knutet till Skärholmens stadsdelsförvaltning och drivits i samarbete med Stockholms läns landsting och dess verksamheter för döva med psykiska funktionshinder. Projektet har pågått i ett år och avslutas januari 2007.

I projektrapporten föreslås att det utvecklas en central länsövergripande social-psykiatrisk enhet med teckenspråkskunnig personal med hela Stockholms län som upptagningsområde. Enheten skulle innehålla biståndsbedömning, ett mobilt boendestödsteam med uppsökarverksamhet, en träfflokal och två sysselsättningsverksamheter, en för yngre och en för äldre. Vidare konstateras att det finns behov av att stärka några befintliga träfflokaler och sysselsättningsverksamheter, inom kommunernas regi, med teckenspråkskunnig personal.

Förvaltningen anser att en länsgemensam verksamhet behöver diskuteras med övriga kommuner i länet innan ställning kan tas. Förvaltningen föreslår att frågan förs vidare till kommunförbundet Stockholms län, KSL, för fortsatta diskussioner.

Det finns i staden flera sysselsättningsverksamheter för psykiskt funktionshindrade. För döva med psykiska funktionshinder finns Brittagruppen som drivs av Skärholmens stadsdelsförvaltning. Det borde vara möjligt att, som kartläggningen föreslår, förstärka befintliga verksamheter för psykiskt funktionshindrade på så sätt att också personer som är i behov av teckenspråk kan delta. Vilka verksamheter och hur stödet ska organiseras behöver diskuteras med stadsdelsförvaltningarna. Parallellt måste också diskuteras hur de resurser som avsatts för den speciella verksamheten, Brittagruppen, ska användas. Inom socialtjänstförvaltningen driver Start arbets- och sysselsättningsverksamheter. Möjligheten att anpassa någon av dessa verksamheter till döva med psykiska funktionshinder bör också prövas.

Förvaltningen tycker att det är angeläget att utreda vidare hur verksamheter kan samordnas samt hur kompetensen kan höjas i staden för arbete med personer som har psykiska funktionshinder och också är döva. I utredningen bör ingå att se hur man på bästa sätt kan organisera stödet och hur samarbetet kan ske med landstingets verksamheter för personer i behov av teckenspråk samt intresseorganisationer.

Bakgrund

Den 20 januari 2005 fattade regeringen beslut om psykiatrisatsningen på 700 mnkr för år 2005 och 2006. Medlen fördelades på 500 mnkr till kommuner och landsting för satsning på vård, sysselsättning och boende samt 200 mnkr att användas till verksamhetsutveckling. Medlen är fördelade länsvis och uppdelade på *länsmedel* och *utvecklingsmedel*. Länsmedlen söktes av kommuner och landsting gemensamt och avser utveckling av olika verksamheter för målgruppen. Stockholms län fick länsmedel med 128,9 mnkr.

Av länets totala medel har Stockholms stad fått ca 65 mnkr för olika projekt. Antalet projekt uppgår till 26. Av dessa är fyra s k länsgemensamma projekt varav ett är kartläggning av insatser till döva med psykiska funktionshinder.

Projektet har varit knutet till Skärholmens stadsdelsförvaltning och drivits i samarbete med Stockholms läns landsting och dess verksamheter för döva med psykiska funktionshinder. Projektet startade januari 2006 och en slutrapport lämnades i mitten av oktober. Projektledaren har därefter bearbetat materialet och tagit fram ytterligare underlag för utveckling av verksamheter till målgruppen. Projektet avslutas januari 2007.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats vid socialtjänstförvaltningens stab för utredning och projekt. Ärendet har behandlats i socialtjänstnämndens handikappråd 2007-02-12.

Sammanfattning av rapporten

Kartläggningen

I januari 2006 beställdes en kartläggning av behov inom socialpsykiatri för döva i Stockholms län av Skärholmens stadsdelsförvaltning, Stockholms stad och Psykiatriska mottagningen för döva, Stockholms läns landsting. Mål och förväntade resultat av kartläggningen var att; öka samverkan mellan Stockholms läns landsting och Stockholms läns kommuner, att effektivisera resursanvändningen, att döva med psykiska funktionshinder får bättre stöd och att omstrukturera Brittagruppen utifrån de behov som framkom i kartläggningen

Målgruppens behov

Det finns uppskattningsvis 75 personer som är i behov av socialpsykiatriska insatser i Stockholms län. 15 personer av 75 intervjuades under kartläggningen med åldersfördelning 22-54 år varav åtta var kvinnor och sju var män. Majoriteten av de intervjuade är i behov av meningsfull daglig sysselsättning. Inom gruppen finns behov av boendestöd, kontaktperson, ledsagare, god man. Många är väldigt isolerade och det finns ett utanförskap i att vara döv och ha psykiska funktionshinder. Alla 15 har behov av att få kommunicera på sitt första språk, teckenspråk, i de olika verksamheter de befinner sig i eller kommer att delta i framöver. Fem av 15 kan tänka sig att delta i en verksamhet med hörande och döva, men under förutsättning att delar av personalen kan teckenspråk.

Befintliga verksamheter

I Stockholms län finns tre verksamheter explicit för målgruppen, Psykiatriska mottagningen för döva i Stockholms län, Stockholms läns utrednings- och rehabiliteringscenter för döva (SURD) och Brittagruppens sysselsättnings- och stödverksamhet (kommunal regi, Skärholmens stadsdelsförvaltning). Under kartläggningen har personalen från de tre verksamheterna gett sin syn på målgruppens behov, de befintliga stödinsatserna samt hur samverkan mellan huvudmännen fungerar idag och borde fungera i framtiden. Åtta av personernas biståndshandläggare har intervjuats och gett sin syn på vilka behov målgruppen har generellt och individuellt, befintliga stödinsatser och samverkan med huvudmännen. Vidare har andra verksamheter som har relevans för målgruppen kontaktats och gett sin syn på målgruppens behov och samverkan mellan huvudmännen.

Slutsatser och förslag

Kartläggningen visar att Stockholms kommun och dess stadsdelsförvaltningar och övriga kranskommuner inte har någon övergripande strategi eller kunskap om målgruppens behov. Stockholms läns landsting har gjort betydligt mer för målgruppen än Stockholms läns kommuner har gjort och har således i mycket högre grad, än kommunerna, tillgodosett målgruppens behov. Biståndshandläggare har generellt en bristande målgruppskänedom och har inget direkt att erbjuda i den egna stadsdelen/kommunen till den enskilde personen. Decentralisering passar inte för målgruppen utan kartläggningen visar att centralisering och särlösningar är att förordas för målgruppen. Att varje enskild stadsdelsförvaltning och kommun skulle kunna erbjuda en teckenspråkig biståndsbedömning eller sysselsättningsverksamhet för den delen, inom den ordinarie organisationen är orealistiskt varför en centralisering är att förordas för målgruppen.

Projektledarens förslag är att utveckla en central länsövergripande socialpsykiatrisk enhet med teckenspråkskunnig personal med hela Stockholms län som upptagningsområde. Enheten skulle innehålla biståndsbedömning, ett mobilt boendestödteam med uppsökarverksamhet, en träfflokal och två sysselsättningsverksamheter, en för yngre och en för äldre. Kartläggningen visar att det finns behov av att stärka några befintliga träfflokaler och sysselsättningsverksamheter, inom kommunernas regi, med teckenspråkskunnig personal.

I Stockholms län finns endast en kommunägd socialpsykiatrisk verksamhet för målgruppen; Brittagruppen, Skärholmens stadsdelsförvaltning, Stockholm stad. Enligt kartläggningen tillgodoser inte Brittagruppens nuvarande verksamhet målgruppens behov tillfullo och dessutom kommer inga nya personer till verksamheten. SURD, som finns inom landstingets regi, är en tidsbegränsad insats och kartläggningen visar att det finns ett stort behov av att skapa sysselsättning, arbetsverksamhet och träfflokal efter att man har genomgått sin utredning/habilitering/rehabilitering på SURD. Projektledaren förordar att dels omstrukturera Brittagruppen och skapa en socialpsykiatrisk sysselsättningsverksamhet som tillgodoser målgruppens behov från 45 år och uppåt, dels skapa en socialpsykiatrisk sysselsättningsverksamhet som tillgodoser målgruppens behov, efter SURD. Den senare är en yngre målgrupp, 20-45 år. I en omstrukturering av Brittagruppen är det av stor vikt att Brittagruppens personals kunskap, erfarenhet och målgruppskänedom tas väl tillvara.

Kostnadsuppskattning

Med underlag att det är 75 personer som är i behov av socialpsykiatriska insatser uppskattas kostnaderna uppgå till ca 4 300 tkr för en länsövergripande socialpsykiatrisk enhet. Projektledaren föreslår att möjligheter till en samordnad finansiering för Stockholms läns samtliga kommuner undersöks vidare.

Förvaltningens förslag

Kartläggningen lyfter fram de problem som finns för personer som är döva och har psykiska funktionshinder att få det stöd de har behov av på ett bra sätt. Även den personal som arbetar med målgruppen är liten och samordnade insatser i form av erfarenhetsutbyte och gemensam kompetensutveckling behövs. Det finns således behov att samverka och samordna insatser för målgruppen.

Kartläggningen visar att målgruppen är i behov av teckenspråklig miljö. Detta stöd kan endast i begränsad omfattning ges idag. Det innebär att insatser som beviljas kan vara svåra att utföra pga. *brist på teckenspråkskunnig* personal i boendestödteam och på befintliga sysselsättnings- och arbetsverksamheter.

I samband med psykiatrireformen övertog Stockholms stad 1996 ansvaret för sysselsättningsverksamheten "Brittagruppen", som vänder sig till döva med psykiska funktionshinder. Det är den enda teckenspråkiga verksamheten för målgruppen i Stockholms län. Enligt kartläggningen behöver Brittagruppens verksamheten omstruktureras.

I projektrapporten (sid76) föreslås en centralisering i hela länet av verksamheten med en särskild enhet med teckenspråkskunnig personal. I verksamheten skulle också ingå biståndsbedömning och mobilt boendestödsteam. Dessutom föreslås både sysselsättningsverksamhet för äldre personer och ett allaktivitetshus för yngre.

Förvaltningen anser att det finns fördelar att samordna verksamheten över kommungränser, men ställer sig i nuläget tveksam till att centralisera både biståndsbedömning och allt utbud för målgruppen. Det är frågor som behöver förankras och diskuteras med övriga kommuner i länet innan ställning kan tas. Förvaltningen föreslår att frågan förs vidare till kommunförbundet Stockholms län, KSL, för fortsatta diskussioner.

Staden har ett ansvar att tillgodose insatser för de personer som bor i Stockholms stad och tillhör målgruppen. Sysselsättning nämns som en viktig fråga i kartläggningen. Det finns i staden flera sysselsättningsverksamheter för psykiskt funktionshindrade. För döva med psykiska funktionshinder finns Brittagruppen som drivs av Skärholmens stadsdelsförvaltning. Det borde vara möjligt att, som kartläggningen föreslår, förstärka befintliga verksamheter för psykiskt funktionshindrade på så sätt att också personer som är i behov av teckenspråk kan delta. Vilka verksamheter och hur stödet ska organiseras behöver diskuteras med stadsdelsförvaltningarna. Parallellt måste också diskuteras hur de resurser som avsatts för den speciella verksamheten, Brittagruppen, ska användas. Inom socialtjänstförvaltningen driver Start arbets- och sysselsättningsverksamheter. Möjligheten att anpassa någon av dessa verksamheter till döva med psykiska funktionshinder bör också prövas.

Förvaltningen tycker att det är angeläget att utreda vidare hur verksamheter kan samordnas samt hur kompetensen kan höjas i staden för arbete med personer som är döva och har psykiska funktionshinder. I utredningen bör ingå att se hur man på bästa sätt kan organisera stödet och hur samarbetet kan ske med landstingets verksamheter för personer i behov av teckenspråk samt i samråd med intresseorganisationer.

Bilaga

Kartläggning av behov inom socialpsykiatrin för döva i Stockholms län, 2006-10-16